

Inhoud

Inleiding	9
1. Contract-huwelijken	17
2. Verbond-huwelijken	24
3. Verbond-huwelijken: droom of realiteit?	43
4. Waarom is intimiteit zo belangrijk?	55
5. Communicatie: de weg tot intimiteit?	60
6. Ongezonde communicatiepatronen	68
7. Vijf niveaus van communicatie	79
8. Uzelf leren kennen: ervaringen en wat ze betekenen	93
9. Uzelf leren kennen: emoties, verlangens en keuzes	102
10. De kunst verstaan van zelfonthulling	118
11. Klaar zijn om te groeien: prioriteiten en doelen ...	132
12. Tijd maken voor belangrijke zaken	143
13. Onze verschillen vaststellen	157
14. Verschillen tot een voordeel maken	170
15. Waarom word ik zo afwerend?	182
16. Barrières van defensiviteit overwinnen	195
17. Intimiteit: naakt en onbeschaamd	208
18. Toen kwam de kleding	217
19. Emotionele intimiteit	227
20. Intellectuele intimiteit	240
21. Seksuele intimiteit	252
22. Geestelijke intimiteit	274
23. Waarom heeft niemand mij dit verteld?	295

Inleiding

In de hedendaagse wereld zijn er voor de kerk maar weinig dingen belangrijker om zich op te richten dan de noden die binnen de christelijke huwelijken bestaan. In het verleden vonden velen dat huwelijksverrijking slechts een nevenactiviteit voor de kerk was en dat de kerk zo af en toe iets zou moeten doen om het belang van het huwelijk meer te onderstrepen. Maar met het toenemende aantal scheidingen onder christelijke echtparen en het alarmerende aantal zendelingen en pastors die de bediening verlaten vanwege een mislukt huwelijk, realiseren we ons dat huwelijksverrijking geen nevenactiviteit is. Het is de kern van de kerkelijke bediening in de hedendaagse wereld. Wanneer een echtpaar de reddende kracht van Jezus Christus en de verandering van de innerlijke mens niet kan ervaren, waardoor ze een mate van vrijheid van zelfzucht en iets van de liefde en vreugde die Christus gaf zouden kunnen verkrijgen, en die in hun huwelijksrelatie kunnen delen, zullen ze niet de innerlijke motivatie hebben om betrokken te blijven bij evangelisatie en wereldzending.

Voor hen die getrouwd zijn, wordt het huwelijk de op een na belangrijkste relatie in het leven; de eerste en belangrijkste relatie in het leven is de relatie met God. De relatie van de

mens met God is van het grootste belang omdat deze de tijd te boven gaat en alle andere relaties buitengewoon beïnvloedt.

Op het menselijk vlak wordt de huwelijksrelatie gezien als de intiemste van alle relaties. Zij neemt de plaats in van de persoonlijke relatie met ouders, want de Bijbel leert ons dat we onze ouders moeten verlaten. De huwelijksrelatie is veel duurzamer dan de ouder-kindrelatie, want de kinderen zullen ten slotte weggaan. De kwaliteit van de huwelijksrelatie beïnvloedt ook de kinderen zeer positief of negatief.

De huwelijksrelatie is zo belangrijk dat God ervoor koos om die als een beeld van zijn relatie met zijn volk te gebruiken. Het Oude Testament vertelt ons dat God Zichzelf zag als de echtgenoot van Israël (Jes.54:5). In het Nieuwe Testament wordt Christus gezien als de man van de gemeente (2Kor.11:2).

Als een christen een gezond huwelijk heeft, lijkt de hele wereld geweldig. Als de huwelijksrelatie leeg is, beïnvloedt zij alle andere aspecten van het leven negatief. Het werk van veel kerken is enorm gehinderd door mislukte huwelijken. Het is bijvoorbeeld moeilijk om een echtgenoot te motiveren actief bezig te zijn met evangelisatie als het met zijn huwelijk niet goed zit. Het is moeilijk voor hem om op iemands deur te kloppen en te vragen: 'Wilt u misschien christen worden en u net zo beroerd voelen als ik?' Hij kiest ervoor het bezoekprogramma van de kerk te vermijden omdat hij zich bij zulke pogingen hypocriet voelt.

Voor echtparen met kinderen heeft de huwelijksrelatie grote invloed op hun kwaliteit als ouders. Een vrouw wier emotionele behoeften niet worden vervuld in het huwelijk, kan zich tot het kind richten voor emotionele bevestiging. Ze investeert

haar hele leven in het kind en is totaal wanhopig als dit kind het huis verlaat. In de loop van de tijd wordt ze een overheersende moeder die haar kind geen onafhankelijkheid en vrijheid toestaat. Het kind gaat hierdoor sociaal en emotioneel gehandicapt de volwassenheid tegemoet. Het grootste geschenk dat een echtpaar zijn kinderen kan geven, is een liefdevol en groeiend huwelijk. Dit is de allerbelangrijkste ouderlijke bekwaamheid.

Communiceren en intimiteit zijn twee van de belangrijkste aspecten in de ontwikkeling van een groeiend huwelijk. Het Engelse woord voor 'communicatie' staat in het Engelse woordenboek tussen de woorden voor 'onrust' en 'gemeenschap'. Veel echtparen hebben de onrust ervaren die het gevolg was van een slechte communicatie. Het is te hopen dat ze ook zijn gezegend met het gevoel van gemeenschap dat ontstaat wanneer er een goede communicatie is. Het begrip 'intimiteit' vormt precies de kern van het bijbelse begrip huwelijk. De huwelijksrelatie is zo intiem dat de twee tot 'één vlees' zijn geworden (Gen.2:24). Het woord 'één' uit dit vers is hetzelfde woord dat in Deuteronomium 6:4 gebruikt wordt om God te beschrijven: 'Hoor Israël: de HERE is onze God; de HERE is één!' Het Hebreeuwse woord voor 'één' betekent: 'samengestelde eenheid', in tegenstelling tot absolute eenheid. Bij God gaat het om *drie* die één zijn; bij het huwelijk gaat het om *twee* die één zijn. Blijkbaar is het Gods verlangen de huwelijksrelatie heel intiem te laten zijn. Zulke intimiteit kan zelfs in onze moderne wereld een huwelijksrelatie ondersteunen.

Hoe bereiken we deze intimiteit in het huwelijk? Voor de christen komt het antwoord voort uit de volgende veronderstellingen:

- De uiteindelijke antwoorden voor huwelijksgroei kunnen worden gevonden in de Bijbel.
- De relatie met God maakt de huwelijksrelatie veel waardevoller.
- Communicatie vormt het belangrijkste middel waardoor twee personen één worden in de huwelijksrelatie.
- Huwelijksseenheid betekent niet dat we onze persoonlijkheid verliezen.
- Seks was Gods idee; dus zijn richtlijnen zijn de beste.
- Seks vormt een belangrijk deel van een groeiende huwelijksrelatie.
- De bijbelse opvatting over eenheid heeft niet alleen met seksuele, maar ook met rationele, geestelijke, emotionele en sociale eenheid te maken.

Dit zijn de veronderstellingen waarop de inhoud van dit boek is gebaseerd.

Er is waarschijnlijk geen enkele relatie die zoveel christelijke discipline vergt als het huwelijk. Vaak bestaat de huwelijksvoorbereiding alleen maar uit een informeel gesprek met een voorganger als het idealistische stel voorbereidingen treft voor het huwelijk. Het stel gaat een levenslange verbintenis aan om letterlijk ieder aspect van hun leven met elkaar te delen, maar ze zijn hier slecht op voorbereid. In *Huwelijk: verbond voor het leven* gaat het er voornamelijk om, christenen te helpen te begrijpen wat de Bijbel leert en hoe dit in het dagelijks leven kan worden toegepast. In dit boek willen we de volgende behoeften behandelen:

De behoefte aan duidelijke op de Bijbel gebaseerde principes voor het ontwikkelen van een christelijk huwelijk.

Het is duidelijk dat wereldse principes niet hebben gewerkt, gezien het feit dat het aantal echtscheidingen in de geschiedenis van ons land nog nooit zo hoog is geweest. We zijn gedwongen naar een andere aanpak te kijken. In dit boek wordt de stelling verdedigd dat het een bijbelse aanpak moet zijn. Zelfs als christenen hebben we de Bijbel soms verkeerd uitgelegd door de bijbelse tekst volgens onze culturele patronen te lezen, in plaats van de Bijbel tot maatstaf voor onze culturele normen te maken.

De behoefte aan individualiteit binnen de huwelijksrelatie.

De Bijbel stelt zeer duidelijk dat hoewel ‘twee één vlees worden’ we onze persoonlijkheid niet verliezen. Uiteindelijk moeten we allemaal persoonlijk voor God verschijnen. We zullen allen persoonlijk rekenschap van ons leven moeten afleggen: van de manier waarop we onze tijd, energie en geld hebben besteed, en of we een persoonlijke relatie met Jezus Christus hebben gehad en ernaar verlangd hebben Hem te volgen. In het huwelijk zijn we een team. Dit team bestaat uit twee personen en we moeten onze persoonlijkheid nooit opgeven.

De behoefte om in te zien dat het leven meer is dan alleen een goed huwelijk.

De ultieme christelijke roeping is niet de ontwikkeling van een goed huwelijk; de christelijke roeping is een discipel van Jezus Christus te zijn. Het kan ons de mogelijkheid bieden om principes als dienstbaarheid en onvoorwaardelijke liefde in praktijk te brengen. Als christenen moeten we ons echter

realiseren dat het huwelijk niet een doel op zich is. We moeten persoonlijk en als echtpaar dienstbaar zijn aan onze gemeenschap en in de wereld.

De behoefte om bijbelse principes te ontdekken voor het omgaan met conflicten, boosheid en misverstanden, en te leren deze principes toe te passen.

Wat zegt de Bijbel over boosheid? Hoe moeten we omgaan met gewone conflicten in de huwelijksrelatie? Hoe moeten we omgaan met misverstanden die gewoonlijk plaatsvinden? In dit boek zullen we deze vragen behandelen.

De behoefte om de positieve, bijbelse opvatting van de menselijke seksualiteit te begrijpen.

In onze hedendaagse van seks vervulde maatschappij is het tragisch dat slechts weinig christenen een duidelijk beeld hebben van het bijbelse standpunt met betrekking tot seksualiteit. Sommigen in onze maatschappij hebben een geschenk van God genomen – seksualiteit – en er een afgod van gemaakt. Zij aanbidden het altaar van de seks. Er wordt tijd, energie en inspanning aan gespendeerd om seksuele vervulling te vinden. Dergelijke verafgoding brengt nooit voldoening. De christen die God, de Schepper van de seks, kent en die de juiste rol van seksuele bevrediging binnen het huwelijk ontdekt, zal de echte seksuele bevrediging vinden.

De behoefte aan een bijbelse in plaats van een wereldse omschrijving van liefde.

De wereldse voorstelling van liefde richt zich op gevoelens. Er wordt gezegd dat 'liefde het gevoel is dat je voelt als je een ge-

voel voelt dat je nog nooit eerder hebt gevoeld'. In de Bijbel is liefde eigenlijk geen gevoel maar een houding die tot uitdrukking komt in passend gedrag. Die houding zorgt ervoor dat men ervoor kiest de ander op te bouwen, de belangen van de ander boven die van zichzelf te plaatsen. Liefde is iets waartoe je besluit. Dit betekent niet dat er in de Bijbel geen plaats is voor gevoelens. De Bijbel spreekt over romantische liefde, en uiteindelijk zal een breder begrip van het bijbelse standpunt over liefde de romantische liefde waardevoller maken.

De behoefte om communicatiepatronen te ontwikkelen die intimiteit kunnen vormen en tot dienstbaarheid leiden.

Het huwelijk is door God ontworpen als de meest intieme menselijke relatie, maar dergelijke intimiteit kan niet zonder nuttige verantwoordelijke communicatie worden verkregen. We moeten de negatieve patronen van communicatie opsporen, die ons van intimiteit weerhouden, en we moeten positieve patronen opbouwen die ons bij elkaar brengen. Als we als een team aan elkaar zijn toegewijd en leren elkaar te begrijpen en zorg te dragen voor elkaar, dan kunnen we een behoeftige wereld met dienstbaarheid bereiken. Onze liefde en intimiteit zullen de grootste aantrekkingskracht hebben op de niet-christelijke wereld – een wereld die wanhopig naar liefde verlangt. Jezus zei: 'Hieraan zullen allen weten, dat gij discipelen van Mij zijt, indien gij liefde hebt onder elkander' (Joh. 13:35). Het bewijs van ons christen-zijn moet niet alleen zichtbaar zijn in de kerk, maar ook in een christelijk huwelijk.

Dit zijn de behoeften die ik in dit boek zal behandelen. Het is mijn oprechte verlangen dat alles wat u leest uw eigen huwelijk op het gebied van communicatie en intimiteit zal versterken en u ook zal helpen beter te zijn toegerust voor dienstbaarheid aan andere echtparen in uw kerk of gemeente die met huwelijksproblemen worstelen. Laten we beginnen met te kijken naar het verschil tussen een *contract*-huwelijk en een *verbond*-huwelijk.

Contract-huwelijken

1

Hoewel we het concept van het verbond in de hele Bijbel tegenkomen, gebruiken we het woord *verbond* niet vaak in onze gesprekken. De meesten van ons hebben weinig begrip van het woord. Als we aan het huwelijk denken, doen we dit gewoonlijk meer in termen van een contract dan van een verbond. In werkelijkheid zijn deze woorden nogal verschillend. In dit hoofdstuk wil ik me eerst richten op contract-huwelijken.

CONTRACTEN BEGRIJPEN

Onze maatschappij is contractgericht. We zijn goed op de hoogte ten aanzien van contracten en horen mensen vaak zeggen: 'Haal het schriftelijk binnen', wat betekent: 'Zorg ervoor dat een wettelijk contract wordt ondertekend.' Met een contract kun je ervan verzekerd zijn dat de persoon of het bedrijf zijn belofte nakomt.

Veel christelijke echtparen hebben deze contractmentaliteit meegenomen in hun huwelijk. Ze zijn bezig met het sluiten van contracten en proberen elkaar te dwingen die na te komen. Helaas zet een dergelijk huwelijk aan tot wrok, pijn

en boosheid en brengt dit sommige echtparen uiteindelijk tot een scheiding. Laten we deze contractmentaliteit eens nader bekijken.

Een contract is in feite een overeenkomst tussen twee of meer personen waarin wordt omschreven dat men iets zal doen wanneer de ander iets doet. De bank komt bijvoorbeeld met mij overeen dat ik een auto mag rijden als ik mijn maandelijkse afbetalingen zal voldoen. Als ik mijn deel van de overeenkomst verbreek, heeft de bank het recht maatregelen daartegen te nemen. Onze maatschappij is gebouwd op het concept van contracten. We sluiten regelmatig huurcontracten, koopcontracten en servicecontracten af.

Sommige van onze contracten zijn wettelijk bindend; andere zijn moreel bindend. Als mijn vrouw en ik overeenkomen dat ik de afwas doe en zij het eten zal koken, dan hebben wij een informeel contract gesloten. Geen rechtbank of wet kan ons aan dit contract houden, maar als rechtschapen personen ervaren we ieder een gevoel van morele verantwoordelijkheid om ons deel van de afspraak na te komen. Ieder informeel contract kan alleen maar zo goed zijn als het karakter van de personen die het hebben opgesteld. Veel relaties werden geschaad of verbroken omdat iemand zich niet aan de overeenkomst had gehouden. Als het een juridisch contract is, mag een van de partijen de ander gerechtelijk laten vervolgen in een poging tot een eerlijke schikking te komen. Bij een informeel niet-wettelijk contract leidt het verbroken contract tot een bron van ruzie, beschuldiging en soms tot verbale of lichamelijke mishandeling waarmee we de andere persoon willen motiveren zich te houden aan de overeenkomst die hij of zij heeft gesloten.

Wettelijk is het huwelijk een contract met bepaalde rechten en verantwoordelijkheden. We moeten echter onderscheid maken tussen het juridische huwelijk en het huwelijk als verbond. Bij een juridisch huwelijk zullen wettelijke handelingen iemand dwingen zich aan het contract te houden wanneer hij dit niet deed, of het huwelijk beëindigen met een billijke schikking. Een maatschappij zou niet kunnen bestaan zonder wetten die de huwelijksrelaties regelen, dus in deze zin is het huwelijk een contract. Voor een christen is het huwelijk echter meer dan dit; het is een verbond.

Contracten zijn belangrijk. De meeste echtparen hebben er door de jaren heen veel met elkaar afgesloten: 'Als jij de kinderen naar bed brengt, zal ik de keuken schoonmaken. Als jij de ramen aan de buitenkant zeemt, zal ik ze aan de binnenkant doen. Als jij stofzuigt en stoft, zal ik het gras maaien en de struiken snoeien.' Er is niets mis met zulke afspraken. Deze overeenkomsten zijn een onderdeel van het echtelijk leven. Zij helpen ons om door het gebruik van onze verschillende bekwaamheden en interesses zaken voor elkaar te krijgen in ons wederzijds belang.

Er ontstaat een probleem wanneer we ons huwelijk *alleen* als een contract of een serie contracten gaan beschouwen. Als dit gebeurt, zijn we helemaal wereldgelijkvormig geworden in ons denken en hebben we de bijbelse gedachte over het huwelijk opgegeven. De Bijbel ziet het huwelijk uiteindelijk als een verbond, hoewel contracten een belangrijk onderdeel kunnen vormen bij de uitvoering van ons verbond.

KENMERKEN VAN CONTRACTEN

Er zijn vijf algemene kenmerken van contracten.

1. Contracten worden gesloten voor een begrensde periode

Als je besluit een auto te leasen, teken je een contract voor een aantal jaren. Als je een flat huurt, geldt het huurcontract meestal voor een minimum van zes maanden of een jaar. Als je een huis koopt, onderteken je een hypotheekcontract voor vijftien tot dertig jaar. Bijna alle wettelijke contracten gelden voor een bepaalde tijdsperiode. Wordt zo'n contract door één van beide partijen verbroken, dan moet er een boete worden betaald. Contracten worden meestal opgesteld met de gedachte dat de afspraak voor beide betrokken partijen tot wederzijds voordeel is. Mochten de omstandigheden echter veranderen, dan kun je ertoe besluiten het contract te verbreken en onder de nadelige gevolgen te lijden.

Hoewel de meeste huwelijksceremoniën de overeenkomst bevatten 'zolang wij beiden zullen leven' of 'tot de dood ons scheidt', geven veel echtparen een contractuele uitleg aan deze verbondswaarden. Wat ze eigenlijk zeggen, is: 'We zijn aan elkaar verbonden zo lang deze relatie voor ons beiden nuttig is. Als het huwelijk over twee of twintig jaar niet meer in ons beider voordeel is, verbreken we het contract en dragen de gevolgen.' Door deze contractmentaliteit is het echtpaar eerder geneigd te gaan scheiden wanneer er moeilijke tijden aanbreken in de relatie.

2. Contracten hebben vaak te maken met bepaalde acties

Wanneer je een nieuw apparaat koopt, krijg je daarbij waarschijnlijk een uitgebreid servicecontract. In dit contract wordt bepaald dat de firma voor een zekere periode service zal verlenen op je apparaat als jij de rekening betaalt. De meeste

servicecontracten zullen 'onderdelen en arbeidsloon' dekken met bepaalde uitzonderingen. Lees de kleine lettertjes en je weet precies wat het bedrijf is overeengekomen om te doen.

De meeste informele contracten die binnen het huwelijk worden gesloten, zullen ook met bepaalde acties te maken hebben: 'Pas jij vanavond op de kinderen als ik boodschappen doe, dan zal ik morgen op ze passen als jij gaat volleyballen.' Bij deze overeenkomst stelt het echtpaar geen algemene regels op voor de huwelijksrelatie; ze spreken eenvoudig bepaalde gebeurtenissen of activiteiten af. Dergelijke informele contracten kunnen een positieve manier van onderhandeling over de gezinsbijzonderheden vormen. Als ze in een geest van liefde en zorg voor elkaar zijn opgesteld, dan kunnen ze in feite een manier vormen voor de verwezenlijking van een verbond-huwelijk.

3. Contracten zijn gebaseerd op een 'als... dan...'-mentaliteit

Als je bereid bent een eenjarig contract af te sluiten en de maandelijkse servicekosten te betalen, *dan* krijg je een gratis mobiele telefoon zonder extra kosten. Dat is de taal van een contract. Het is onderhandelingsgereedschap dat gebaseerd is op geven om te ontvangen. Hoewel ik het toen niet zou hebben toegegeven, moet ik bekennen dat dit de mentaliteit was waarmee ik meer dan veertig jaar geleden mijn huwelijk in ging. Ik was ertoe bereid Karolyn gelukkig te maken als zij mij gelukkig zou maken. Zij deed dit niet en ik deed dit niet; onze worsteling was daardoor gedurende de eerste jaren van ons huwelijk diep, hevig en pijnlijk. Toen we met andere echtparen spraken, ontdekte ik dat wij niet de enigen waren met

een contractmentaliteit. Hoe geestelijk we ook beweerden te zijn, in feite waren we heel werelds in onze benadering van het huwelijk.

4. Contracten worden opgesteld om te krijgen wat we wensen

Het is bijna altijd zo dat degene die de discussie over een contract begint, iets wenst. Dit verlangen is de motivatie voor het opstellen van een contract met de andere persoon. De verkoper streeft ernaar een contract af te sluiten. Hij of zij neemt het initiatief tot een gesprek met het verlangen 'een koop te sluiten' en de winst op te strijken. De verkopers zullen 'in de waarde van hun product geloven'. Ze zullen ook geloven dat het product u 'goed van dienst zal zijn'. Zouden ze echter geen winst op het verkoopcontract willen behalen, dan zouden ze niet lang verkoper zijn. In het huwelijk geldt hetzelfde principe. Als ik een gesprek met mijn vrouw begin en bereidheid toon iets voor haar te doen als zij iets voor mij doet, dan kunt u er zeker van zijn dat de motivatie voor mijn gesprek lag in het feit dat ik iets wilde. Als ik tegen haar zeg: 'Als ik vanmiddag het gras maai, zou jij dan even mijn blauwe overhemd willen strijken voor het feest van vanavond?' dan probeer ik een deal te sluiten die me een blauw overhemd voor het feest oplevert.

5. Contracten zijn soms onuitgesproken en impleciet

Een echtgenoot zei: 'We hebben er nooit over gesproken, maar we kennen allebei onze overeenkomst. Als ik doe wat zij graag wil, dan zal zij mij het leven veraangename. Doe ik echter niet wat zij wil, dan zal zij mij het leven zuur maken.'